

RELIS

ÅRSRAPPORT

2023

RELIS.NO

Produsentuavhengig
legemiddelinformasjon for
helsepersonell

NØKKELTALL FOR RELIS 2023

RELIS HAR BEHANDLET:

- 940 bivirkningsmeldinger
- 2702 legemiddelspørsmål
- 4569 spørsmål fra gravide og ammende

RELIS-ANSATTE HAR PUBLISERT:

- 7 fagfelleverderte artikler (6 internasjonalt)
- 22 andre tidsskriftartikler
- 22 artikler på hjemmesiden
- 5 konferanseabstract/postere (4 internasjonalt)
- 1 nyhetsbrev til om lag 4400 abonnenter

RELIS HAR OGSÅ STÅTT FOR:

- 5 kursdager som arrangør/medarrangør
- 128 undervisningstimer
- 543 KUPP-besøk til fastleger

TRAFIKK PÅ NETTSIDENE:

- Om lag 500 000 brukere besøkte www.relis.no og genererte 1,3 millioner sidevisninger
- 126 000 brukere besøkte www.tryggmammamedisin.no og genererte 443 000 sidevisninger

Fra RELIS fellesmøte i Trondheim 17.-18. april 2023
Bilde: J. Dillon Craig

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	4
VISJON	6
Overordnet mål og delmål	6
VIRKSOMHETSPLAN	6
LEGEMIDDELSPØRSMÅL	7
Brukergrupper.....	8
Type legemiddelspørsmål.....	8
BIVIRKNINGSARBEID	10
Informasjonsarbeid om bivirkninger og meldeplikt.....	12
Nasjonalt og internasjonalt bivirkningssamarbeid.....	12
Bivirkningsrapporter og –nyheter.....	12
LEGEMIDDELINFORMASJON TIL PUBLIKUM	13
Trygg Mammamedisin.....	13
KUNNSKAPSBASERTE OPPDATERINGSVISITTER – KUPP	15
RELIS DATABASE OG HJEMMESIDE	16
RELIS database.....	16
Nettside	16
Nyhetsbrev	17
SOSIALE MEDIER	17
FORSKNING, UNDERVISNING OG ANNET FAGLIG SAMARBEID	18
Forskning	18
Undervisning	18
Internundervisning	18
Annet faglig samarbeid.....	19
INTERNASJONALT SAMARBEID	20
Nordisk.....	20
ENTIS og ISoP.....	20
KURS OG DAGSEMINARER ARRANGERT AV RELIS	21
PUBLIKASJONER	22
Tidsskriftpublikasjoner	22
Publikasjoner på hjemmesiden.....	23
Andre bidrag	24
PERSONAL OG ØKONOMI	25
Antall årsverk.....	25
Økonomisk oversikt	25
ENGLISH SUMMARY	26

INNLEDNING

RELIS – regionale legemiddelinformasjonsentre – skal bidra til riktig legemiddelbruk gjennom gratis, produsentuavhengig legemiddelinformasjon til helsepersonell og publikum. Mange legemidler, økt fokus på helse i samfunnet og økonomiske aspekter omkring behandling gjør det krevende for helsepersonell å holde seg faglig oppdatert i en stadig travlere klinisk hverdag. Myndighetene ønsker at pasienter i økende grad skal være aktive deltakere i sin egen behandling. Legemiddelinformasjon tilpasset målgruppens individuelle problemstillinger skal gi den nødvendige trygghet for å oppnå dette.

Fire regionale sentre er lokalisert ved hvert sitt universitetssykehus. RELIS Nord-Norge (Tromsø), RELIS Midt-Norge (Trondheim), RELIS Vest (Bergen) og RELIS Sør-Øst (Oslo) samarbeider tett med de klinisk farmakologiske fagmiljøene ved sykehusene, og har i tillegg et aktivt og bredt samarbeid med helsepersonell i de fire helseregionene. Nasjonalt er RELIS organisert som et nettverk, der lederne ved de fire sentrene utgjør ledergruppen. Sentrene er finansiert gjennom tilskudd fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), og Direktoratet for medisinske produkter (DMP), tidligere Statens legemiddelverk (SLV), er tilskuddsforvalter.

RELIS tilbyr en spørsmål- og svartjeneste og bistår helsepersonell i alle typer legemiddelspørsmål. De fleste spørsmålene gjelder enkeltpasienter der generell informasjon om preparater og behandlingsretningslinjer ikke er tilstrekkelig detaljert. Målgruppe og brukere av tjenesten er i første rekke leger, men også farmasøyter, sykepleiere og annet helsepersonell. De fleste svarene vi gir ut gjøres fritt tilgjengelige i en søkbar database.

RELIS mottar meldinger om legemiddelbivirkninger fra helsepersonell, vurderer hendelsesforløp og årsakssammenheng, og kommenterer i skriftlig tilbakemelding til melder. Bivirkningsrapportene registreres i en nasjonal bivirkningsdatabase, i nært samarbeid med DMP.

Trygg Mammamedisin (TMM) er en gratis nett- og telefonbasert tjeneste for publikum hvor vi besvarer spørsmål om bruk av legemidler ved graviditet og amming.

RELIS har i dag en rekke nettbaserte ressurser:

- Hjemmeside (www.relis.no) hvor fagartikler og nyheter legges ut. Siden inneholder også eget webskjema for spørsmål fra helsepersonell
- Søkbar spørsmål- og svar database (RELIS database) som er unik i Norge
- Mobilvennlig utgave av hjemmesiden og databasen
- Elektronisk nyhetsbrev
- Eget nettsted for gravide og ammende: www.tryggmammamedisin.no
- Egne profiler på sosiale medier som LinkedIn, Facebook og X

RELIS arrangerer både regionale og nasjonale kurs, og opplever stor etterspørsel etter undervisning. De ansatte benyttes som foredragsholdere på faglige arrangementer i regi av andre. Gjennom kunnskapsbaserte oppdateringsvisitter (KUPP) tilbys legemiddelinformasjon, noe som også gir mulighet til å utveksle erfaringer i møte med fastleger. Vi formidler regelmessig legemiddelinformasjon gjennom publisering i nasjonale og internasjonale medier og fagtidsskrifter. RELIS deltar i forskningssamarbeid med universitet og helsevesen, herunder master- og doktorgradsprosjekter.

Regelverket for finansiering av RELIS ble oppdatert på tampen av 2022 og i oppdatert regelverk er følgende angitt:

Formål

Formålet er å bidra til oppfyllelse av legemiddelpolitiske målsetninger, herunder målet om god kvalitet ved behandling med legemidler, jf. Meld. St. 28 (2014-2015). RELIS skal gjennom generell og individuell veiledning i legemiddelspørsmål bidra til riktigere bruk av legemidler.

RELIS skal også understøtte SLV sitt arbeid med sikkerhetsoppfølging av legemidler gjennom saksbehandling av bivirkningsmeldinger fra helsepersonell og samarbeid med relevante fagmiljøer i regionene, herunder lokale og regionale legemiddelkomiteer, sykehusavdelinger, kvalitetsavdelinger og sykehusapotek/kliniske farmasøyter.

Formålet skal oppnås:

- Ved drift og videreutvikling av spørsmål- og svartjeneste rettet mot helsepersonell.
- Ved drift og videreutvikling av nettsider med søkbar database over tidligere spørsmål og svar fra helsepersonell.
- Ved saksbehandling av bivirkningsmeldinger, herunder vurdering av årsakssammenheng og tilbakemelding til helsepersonell, samt bivirkningsforebyggende informasjonsarbeid.
- Gjennom publikumstjenesten TMM med mulighet for individuell veiledning og generell informasjon rettet mot gravide og ammende.
- Ved undervisning av og samarbeid med helsepersonell.
- Gjennom KUPP.
- Gjennom publisering av nyhets- og vitenskapelige artikler, samt generelle kommunikasjonstiltak.

VISJON

RELIS - Vår ekspertise gir bedre legemiddelbehandling

OVERORDNET MÅL OG DELMÅL

I tråd med dagens virksomhetsstruktur og overordnede føringer fra DMP som tilskuddsforvalter har RELIS formulert oppdaterte hoved- og delmål som skal være styrende for den daglige driften og for videreutvikling innen hvert kjerneområde.

Overordnet mål:

RELIS skal bidra med kunnskap for å støtte beslutninger om bruk av legemidler på alle nivå i helsetjenesten i Norge.

Strategi:

- Synliggjøre RELIS sine tjenester/tilbud og kompetanse i målgruppene.
- Utvikle relasjoner til regionale og nasjonale aktører innen legemidler og legemiddelbehandling.

Delmål:

- RELIS gir effektiv beslutningsstøtte til helsepersonell med behov for råd i pasientbehandling.
- TMM gir gravide og ammende oppdaterte råd om bruk av legemidler.
- RELIS legger til rette for at de viktige og riktige mistenkte legemiddelbivirkningene meldes til myndighetene. RELIS bistår helsepersonell i identifisering og håndtering av legemiddelbivirkninger.
- RELIS har relevant og attraktiv undervisning for helsepersonell med et legemiddelfaglig fokus.
- RELIS samarbeider med andre nordiske legemiddelinformasjonscenter i den hensikt å utveksle erfaring og utvikle egen kompetanse.

VIRKSOMHETSPLAN

I tillegg til overordnet mål og delmål ble RELIS bedt om å presentere årlige mål og prioriteringer utover vanlig drift gjennom en virksomhetsplan. Dette var nytt for 2023. Virksomhetsplanen ble utarbeidet av ledergruppen, og godkjent av DMP i forbindelse med den årlige tildelingen av økonomisk støtte. Virksomhetsplanen som ble utarbeidet for 2023 hadde følgende målsetninger:

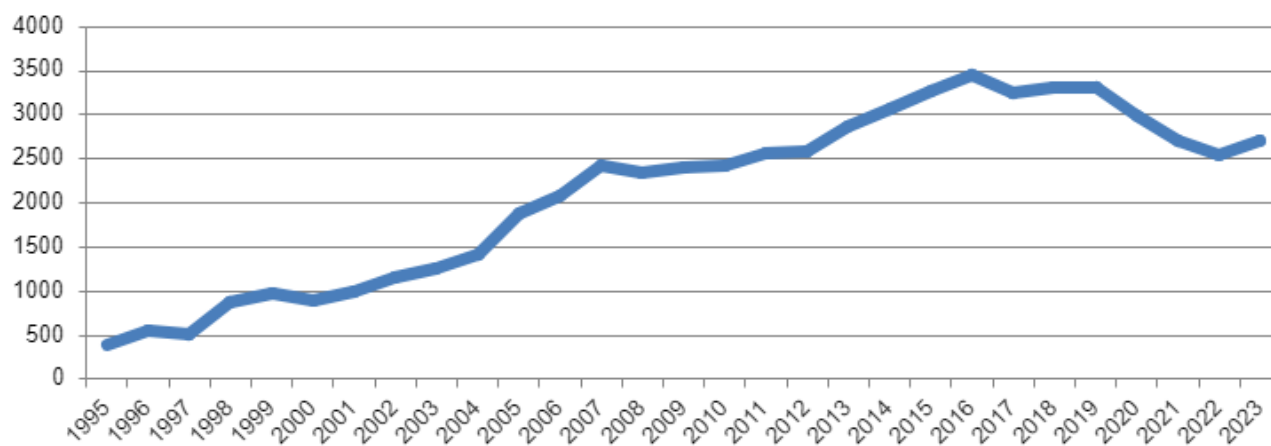
- Øke kunnskap om bivirkninger og meldesystemet blant helsepersonell. Identifisere nye og klinisk viktige bivirkninger.
- Utvikle og organisere undervisning på tvers av sentrene (undervisningsgruppe) for å nå flere i målgruppen og øke kjennskap til RELIS.
- Gi flere fastleger tilbud om KUPP-besøk, og beslutte tema og igangsette arbeidet med ny KUPP-kampanje med planlagt ferdigstilling i 2024.
- Identifisere mulighetene for forbedring og videreutvikling av våre tjenester til helsepersonell.

Status for de ulike målsetningene i virksomhetsplanen redegjøres for under de ulike aktivitetene relatert til dette.

LEGEMIDDELSPØRSMÅL FRA HELSEPERSONELL

RELIS besvarte 2702 legemiddelspørsmål i 2023, noe som utgjør en økning på 6 % fra året før (figur 1). Svarene er lagt inn i spørsmål- og svardatabasen, som er søkbar og gratis tilgjengelig på hjemmesiden (se eget kapittel om databasen).

FIGUR 1 Spørsmål besvart ved RELIS totalt

Figur 1 viser utvikling i antall spørsmål til RELIS fra oppstarten i 1995 og frem til nå. RELIS Sør-Øst har størst befolkningsgrunnlag, og fikk totalt sett flest henvendelser i 2023 (tabell 1).

TABELL 1

Senter	Antall spørsmål utredet	Endring fra 2022
Nord-Norge	419	+ 13 %
Midt-Norge	405	+ 2 %
Vest	747	+ 18 %
Sør-Øst	1131	0 %
Totalt	2702	+ 6 %

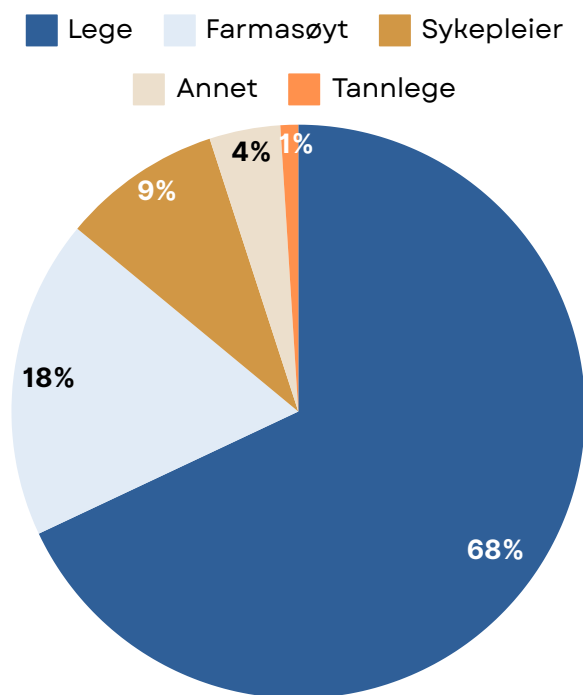
De fleste spørsmålene (79 %) ble innsendt elektronisk (via e-post eller webskjema), resten ble mottatt via telefon.

I tillegg til spørsmålene som RELIS har utredet har vi også mottatt mange henvendelser som har blitt henvist videre til andre instanser, som for eksempel Folkehelseinstituttet for spørsmål om vaksiner.

BRUKERGRUPPER

RELIS svarer på spørsmål fra alle typer helsepersonell, men vi får flest henvendelser fra leger (68 %). Mer enn halvparten (60 %) av spørsmålene fra leger er fra spesialisthelsetjenesten. Den nest største brukergruppen er farmasøyter, enten på apotek eller kliniske farmasøyter på sykehus (figur 2).

FIGUR 2 Hvem bruker RELIS?

TYPE LEGEMIDDELSPØRSMÅL

Helsepersonell spør oss om mange ulike problemstillinger, som for eksempel:

- Bivirkninger av legemidler
- Kombinasjoner av legemidler og/eller naturmidler
- Behandling av spesielle pasientgrupper, som gravide og ammende, barn og eldre
- Dokumentasjon på effekt og sikkerhet av nye legemidler
- Bruk av legemidler utenfor godkjent indikasjon

Eksempel på spørsmål om bivirkninger av ADHD-legemiddel

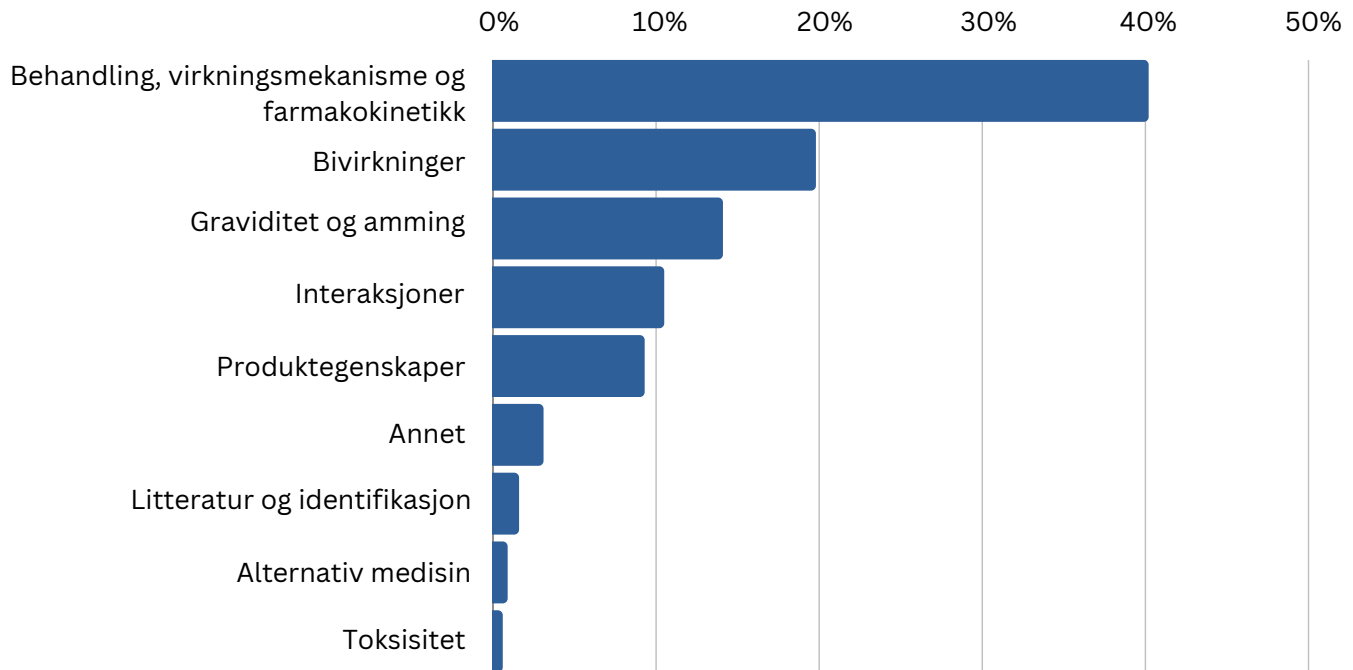
Lege spør om det kan være en klar sammenheng mellom bruk av lisdexamfetamin og utvikling av mani seks måneder etter oppstart. Aktuell pasient ble diagnostisert med bipolar lidelse type I etter episode med mani. Legen stiller også spørsmål om hvilke av legemidlene for behandling av ADHD som har minst risiko for utvikling av mani eller psykose.

RELIS database 2023; spm.nr. 16816, RELIS Sør-Øst. (www.relis.no/database)

Vi får klart flest pasientspesifikke spørsmål, men vi svarer også på mer generelle problemstillinger. Figur 3 viser hvilke tema våre brukere hyppigst spør om. Mange av henvendelsene til RELIS involverer flere tema, og vi merker en stadig økning i kompleksiteten i spørsmålene vi får. Det er i tillegg gjerne spesialister som kontakter oss. RELIS bidrar da både med innhenting og vurdering av dokumentasjon på området, samt kan være en diskusjonspartner for spørsmålsstiller.

FIGUR 3 Hva spørres det om?

I likhet med i 2022 var slankemidler tema for mange henvendelser også i 2023. Et annet gjentakende tema er ulike problemstillinger relatert til bruk av nyere biologiske legemidler. Psykofarmaka er også et tilbakevendende tema, og da spesielt ADHD-legemidler.

Eksempel på spørsmål om slankemedisin og off-label dosering

Henvendelse fra lege angående en pasient som har brukt Wegovy (semaglutid) med god effekt, men hodepine, kvalme, tretthet og obstipasjon som bivirkninger. Bruker nå 1,7 mg x 1 per uke, og har brukt denne dosen i 14 dager. Føler at vekten har stagnert, og ønsker å øke dosen. Forsøk på doseøkning ga imidlertid forverring av bivirkningene. Pasienten har lest på nett-forum at noen har fordelt ukedosen på to doseringer istedenfor én dosering per uke. Er det anbefalt og kan det gi mindre bivirkninger?

RELIS database 2023; spm.nr. 7542, RELIS Nord-Norge. (www.relis.no/database)

Eksempel på spørsmål om interaksjoner

En pasient som behandles med escitalopram (Cipralex) 15 mg/døgn hvor opptopping til 20 mg er aktuelt, bruker tidvis tramadol og har da ofte behov for 50 mg x 3, men kun over en-to dager i strekk. Med tanke på interaksjonen mellom escitalopram og tramadol angis det økt fare for serotonergt syndrom ved bruk av tramaldoser på 150 mg eller mer. Gjelder fare for serotonergt syndrom hovedsakelig ved fast bruk, eller også ved slik beskrevet sporadisk bruk av tramadol?

RELIS database 2023; spm.nr. 9554, RELIS Midt-Norge. (www.relis.no/database)

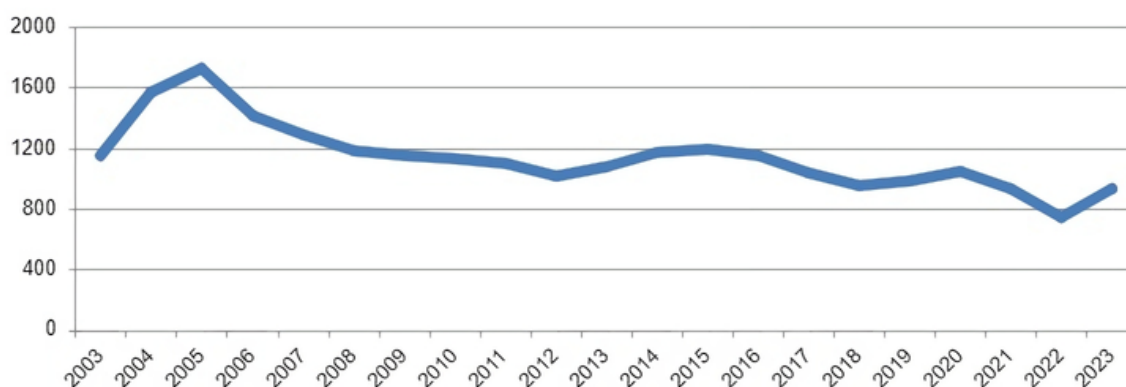
BIVIRKNINGSARBEID

RELIS har siden 2003 saksbehandlet meldinger om mistenkte bivirkninger på legemidler (unntatt vaksiner) fra helsepersonell (spontanrapporter). RELIS registrerer alle mottatte meldinger i det nasjonale bivirkningsregisteret og gir en faglig tilbakemelding til alle meldere. Tilbakemeldingen inkluderer årsaksvurdering etter internasjonale kriterier og hva som er kjent om den mistenkte bivirkningen i tilgjengelig litteratur.

Bivirkningsmeldinger fra helsepersonell bidrar til at myndighetene kan oppdage og gjøre ny sikkerhetsinformasjon tilgjengelig så tidlig som mulig. DMP videreformidler informasjonen fra meldingene til europeiske legemiddelfmyndigheter (EMA), som igjen videreformidler til Verdens helseorganisasjon (WHO). På denne måten inngår meldingene både i nasjonal og internasjonal legemiddelovervåking og signalvurdering.

I tillegg til selve saksbehandlingen har RELIS i 2023 også jobbet med å øke kunnskap om bivirkninger og meldesystemet blant helsepersonell.

FIGUR 4 Bivirkningsmeldinger behandlet ved RELIS totalt

Sentrene har totalt behandlet 940 bivirkningsmeldinger på legemidler (unntatt vaksiner) i 2023, tilsvarende 171 meldinger per million innbyggere. Dette er økning fra 2022 på 26 % (figur 4). I 2022 var det en nedgang i antall meldinger, og RELIS har initiert flere aktiviteter for å snu trenden. Økning i 2023 tyder på at disse aktivitetene har hatt effekt (se nedenfor).

Fordelingen mellom de ulike helseregionene og endringer fra 2022 vises i tabell 2. De aller fleste meldingene mottas nå elektronisk via portalen melde.no

TABELL 2

Senter	Nord-Norge	Midt-Norge	Vest	Sør-Øst	Totalt
Totalt antall meldinger	145 (+ 79 %)	118 (+ 13 %)	193 (+ 37 %)	484 (+ 14 %)	940 (+ 26 %)
Per mill innbyggere *	300	189	168	155	171 (gj.snitt)
Endringer fra 2022:					
Endring per mill innbyggere	132	19	46	20	35
Endring antall meldinger fra leger	40 (+ 75 %)	7 (+ 9 %)	33 (+ 29 %)	53 (+ 17 %)	133 (+ 24 %)
Endring fra leger per mill innbyggere	83	9	29	17	24 (gj.snitt)
Endring antall meldinger fra annet helsepersonell	24 (+ 89 %)	7 (+ 32 %)	19 (+ 70 %)	8 (+ 7 %)	58 (+ 31 %)
Endring fra annet helsepersonell per mill innbyggere	50	9	17	3	11 (gj.snitt)

*En internasjonal målsetting ved spontanrapporteringssystemet er mer enn 300 bivirkningsmeldinger per million innbyggere.

INFORMASJONSARBEID OM BIVIRKNINGER OG MELDEPLIKT

Forskrift om system for rapportering av bivirkninger av legemidler (bivirkningsregisterforskriften), gjeldende fra 1. januar 2020, innebærer at meldeplikten for bivirkninger av legemidler og vaksiner ble utvidet til nye grupper av helsepersonell, samt fokus på virksomhetens ansvar for å sikre at helsepersonellet sine plikter kan oppfylles.

RELIS samarbeider med DMP om å gjøre meldeplikten og viktigheten av bivirkningsmeldinger kjent for flere. I 2023 videreførte vi arbeidet fra året før og vil spesielt trekke frem følgende nye arrangementer og aktiviteter:

- Webinar 8. november 2023: Legemiddelbivirkninger – ut fra mørket og inn i preparatomtalen. Webinalet var beregnet på helsepersonell og varte i to timer. Viktigheten av å rapportere mistenkte legemiddelbivirkninger ble belyst ved foredrag og samtaler. Omtrent 100 personer/fagmiljøer fulgte webinalet direkte og om lag 250 personer har klikket seg inn på det i ettertid. Webinalet er tilgjengelig på RELIS sine [nettsider/YouTube](#)
- Stand på Farmasidagene 9.-10. november 2023: Bivirkningsarbeidet og viktigheten av å melde bivirkninger ble presentert sammen med andre RELIS-aktiviteter på landets største konferanse for farmasøyter.
- Lokale og regionale aktiviteter: de ulike RELIS-sentrene hadde i løpet av året forskjellige aktiviteter for å informere om legemiddelovervåking og bivirkningsrapportering, blant annet:
 - Undervisning for ulike grupper av helsepersonell som arbeider innenfor apotek, primærhelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste, samt undervisning av studenter.
 - Webinar i forbindelse med pasientsikkerhetsuken på Oslo universitetssykehus.
 - Aktiv deltakelse i legemiddelsikkerhetsarbeid i helseforetakene i Helse Vest.
 - Informasjon fra stand på Nidaroskongressen.
 - Forbedringsprosjekt med mål om å øke kunnskap om og rapportering av mistenkte bivirkninger i Helse Nord. Tiltak som ble startet og testet ut var: forbedret undervisningsopplegg, kliniske farmasøyter som bivirkningsfasilitatorer på sykehusavdelinger, og økt kontakt med aktuelle kliniske miljøer.

NASJONALT OG INTERNASJONALT BIVIRKNINGSSAMARBEID

I 2023 startet man opp med månedlige møter der medarbeidere fra RELIS, DMP og FHI diskuterer mulige bivirkningssignaler basert på innkomne norske bivirkningsmeldinger, saker som har vært behandlet i PRAC (det europeiske legemiddelkontorets komité for bivirkningsovervåking) og annen bivirkningsinformasjon. Møtene har hatt faglig interessante diskusjoner og vært motiverende for et aktivt arbeid med legemiddelbivirkninger.

Ansatte fra alle RELIS-sentrene deltok på International Society of Pharmacovigilance sin konferanse i Leiden, Nederland i juni 2023. Deltagelse på internasjonale arrangementer er nyttig for å få inspirasjon og kunnskap om hvordan bivirkningsarbeid gjennomføres i andre land.

BIVIRKNINGSRAPPORTER OG -NYHETER

For mer informasjon om overvåking av legemidler henvises det til RELIS-hjemmesiden og til DMP sine nettsider om bivirkninger og legemiddelsikkerhet, hvor det blant annet publiseres periodiske rapporter og nyhetssaker om bivirkninger for øvrig.

LEGEMIDDELINFORMASJON TIL PUBLIKUM

TRYGG MAMMAMEDISIN

Trygg Mammamedisin (TMM) (www.tryggmammamedisin.no) er en nett- og telefonbasert tjeneste der gravide og ammende kan stille spørsmål om legemidler. Nettsiden inneholder også informasjonstekster om noen av de legemidlene vi tradisjonelt har fått mest spørsmål om. Dette medfører at en del av våre brukere kan finne svar på det de lurer på, uten å sende inn spørsmål.

Totalt har TMM mottatt i overkant av 46 000 spørsmål siden tjenesten startet i 2011.

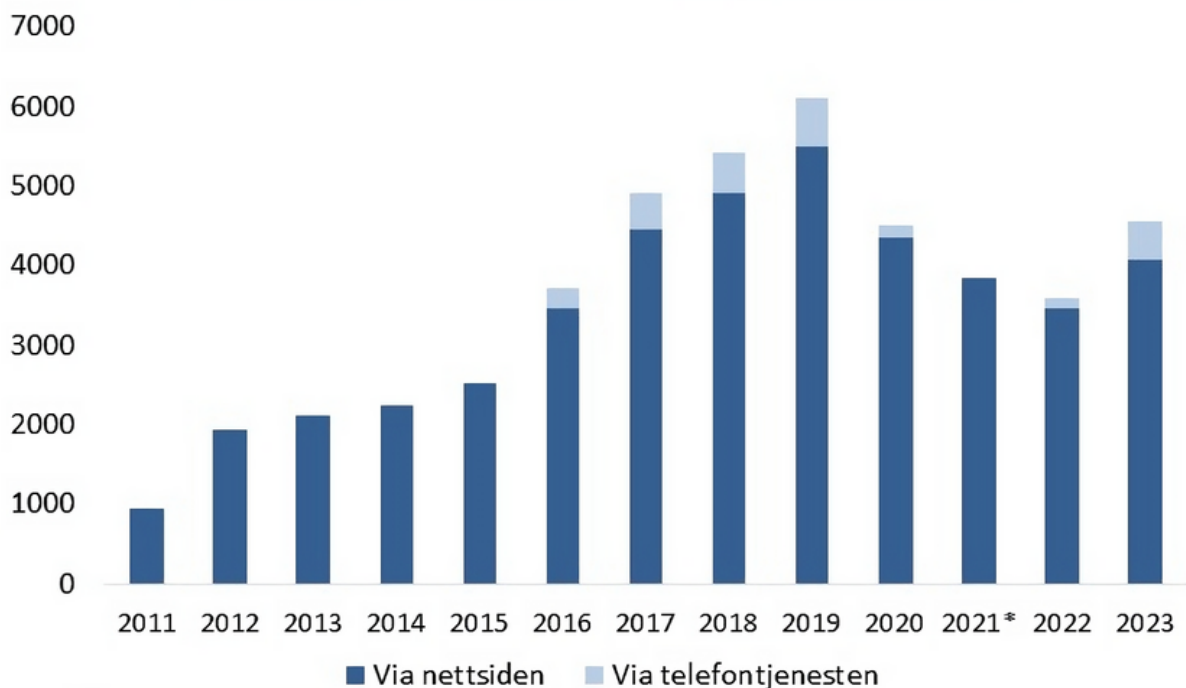
I 2023 mottok tjenesten 4569 spørsmål, noe som er en økning på 27 % (n=966) sammenlignet med 2022. I samme periode besøkte litt over 126 000 brukere nettsiden (24 % økning sammenlignet med 2022). Antall sidevisninger i 2023 var rett i overkant av 443 000. Dette utgjør også en økning på omkring 24 % sammenlignet med 2022.

Samlet sett er inntrykket at en større andel av spørsmålene til tjenesten er mer komplekse og tidkrevende sammenlignet med de tidligste årene. Trolig finner mange av brukerne svar på enkle spørsmål, først og fremst om reseptfrie legemidler, i de generelle informasjonstekstene på nettsiden.

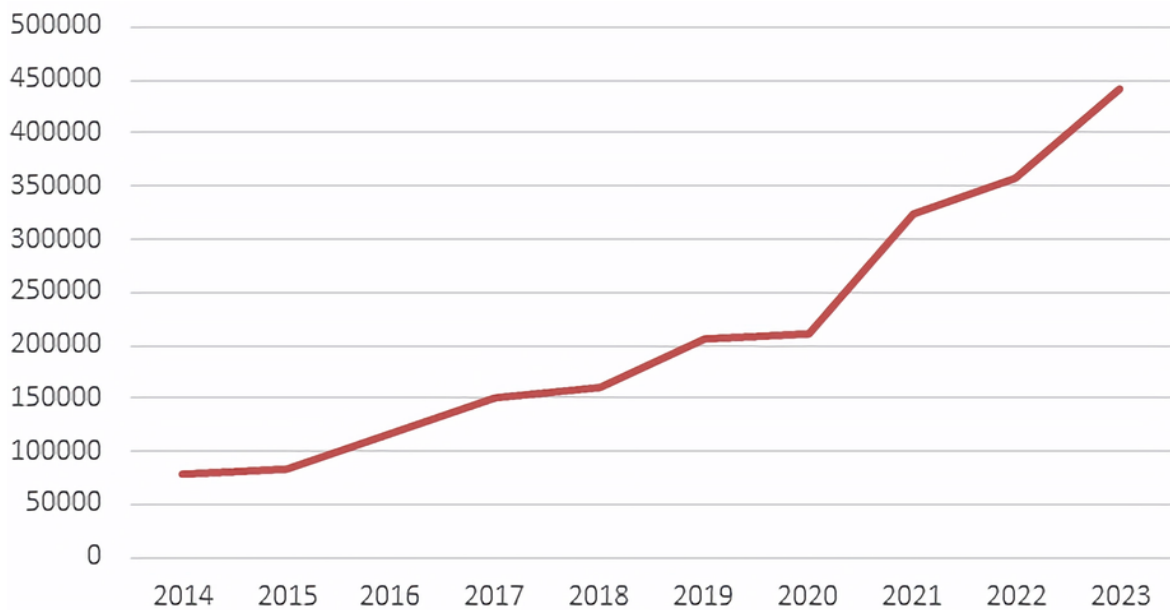
Telefontjenesten til TMM har vært åpen fire dager i uken (mandag-torsdag), og i løpet av 2023 mottok vi 479 telefonhenvendelser.

Figur 5 viser utviklingen av antall spørsmål til TMM siden oppstarten (juni 2011), og figur 6 viser utviklingen av antall sidevisninger på tryggmammamedisin.no.

FIGUR 5 Antall spørsmål til Trygg Mammamedisin

* Telefonen var stengt under koronapandemien (mars 2020 til september 2022)

FIGUR 6 Sidevisninger for tryggmammamedisin.no

De ulike RELIS-sentrene har fordelt landets fylker mellom seg og svarer også på spørsmål fra fylker utenfor sin helseregion. Det vil si at tjenesten ikke er regionalisert. Tabell 3 viser hvor mange skriftlige spørsmål de fire ulike sentrene mottok i 2023.

TABELL 3

Senter	Antall spørsmål via nettsiden	Endring fra 2022
Nord-Norge	721	+ 7 %
Midt-Norge	763	+ 11 %
Vest	966	+ 23 %
Sør-Øst	1640	+ 25 %
Totalt	4090	+ 18 %

Eksempel på spørsmål til Trygg Mammamedisin

Jeg er gravid i 2. trimester og sliter med ADHD. Det tar veldig på meg og de rundt meg. Jeg sliter med søvn, følelser og å organisere hverdagen når jeg ikke tar medisiner. Legen min har gitt meg beskjed om at jeg kan ta ADHD-medisin i lav dose dersom det blir for ille. Jeg har både Ritalin og Aduvanz, men ønsker å ta den medisinen som er minst mulig skadelig for barnet i magen. Hvilken ADHD-medisin foretrekkes?

KUNNSKAPSBASERTE OPPDATERINGSVISITTER – KUPP

RELIS har i samarbeid med de klinisk farmakologiske avdelingene ved universitetssykehusene siden 2015 drevet et prosjekt basert på undervisningsmetoden academic detailing; på norsk KUPP - kunnskapsbaserte oppdateringsvisitter. I 2023 ble den øremerkede bevilgningen til KUPP innarbeidet i det generelle tilskuddet. Det medførte en omstrukturering av organiseringen av KUPP.

Fra 1. januar 2023 er det de fire lederne i RELIS som har det overordnede ansvaret for drift, gjennomføring, utvikling og prioritering av KUPP på lik linje med RELIS øvrige virksomheter. RELIS samarbeider tett med de fire kliniske farmakologiske enhetene ved Oslo universitetssykehus (OUS), Haukeland universitetssjukehus, Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) og St. Olavs hospital om KUPP. I tillegg er Norsk forening for allmennmedisin (NFA) en viktig støttespiller i valg, utarbeidelse og profilering av KUPP kampanjene.

6. juni 2023 ble KUPP tildelt Legeforeningens kvalitetspris for Primærhelsetjenesten 2022 under legeforeningens Landsstyremøte i Bodø. Kvalitetsprisen tildeles for arbeid som bidrar til å heve kvalitet i helsetjenesten og arbeidet bør blant annet ha ført til resultater som viser forbedring for pasienter, anvendt anerkjente prinsipper og verktøy innen kvalitetstenkning og forbedring, og vært nytenkende. Prisen var en stor anerkjennelse av den innsatsen som er lagt ned i arbeidet med å starte, utvikle og gjennomføre dette kvalitetstiltaket i primærhelsetjenesten. At Legeforeningen omfavner KUPP på denne måten er en stor inspirasjon.

«KUPP har bidratt betydelig til å øke kvaliteten og sikkerheten i legemiddelbehandlingen i primærhelsetjenesten ved å gi praktisk, tilgjengelig og produsentuavhengig rådgivning innen ulike terapiområder til allmennleger. KUPP bidrar til økt kunnskap og riktigere legemiddelforskrivning og er godt mottatt av allmennlegene, som uten å forlate kontoret får faglig, uavhengig, gratis oppdatering med minimal tidsbruk. Og KUPP fortjener annerkjennelse for sitt viktige arbeid.» - Legeforeningens president Anne-Karin Rime.

KUPP er en av flere undervisningsaktiviteter RELIS tilbyr for å bidra til riktigere bruk av legemidler. KUPP-kampanjen Riktigere bruk av legemidler mot migrene ble videreført ut 2023, og i løpet av 2023 mottok 543 fastleger KUPP-besøk (se tabell 4). Besøkene ble gjennomført av farmasøyter og leger ansatt ved RELIS og avdeling for klinisk farmakologi. I tillegg til de legene som har mottatt KUPP-besøk er kampanjematerialet blitt formidlet på kurs for fastleger både på Oppdalsuken (n=30) og på hodepinekurs i Oslo (n=90). Og RELIS har promotert KUPP på stand på flere ulike arenaer i løpet av året (se under undervisning).

Parallelt med gjennomføring av besøk med den foregående kampanjen har vi besluttet tema og startet opp arbeidet med utvikling av den neste KUPP-kampanjen. Tema blir Riktigere bruk av protonpumpehemmere (PPI). Vi har fått med oss dyktige fagfolk med god ekspertise på temaet; Torgeir Hoff Skavøy og Jan Gunnar Hatlebakk i tillegg til interne krefter. Ved utgangen av 2023 var vi godt i gang med planlegging og utarbeidelse av nytt kampanjemateriell.

Ingrid Lunde Steen (RELIS Midt) og Terje Nilsen (RELIS Nord) mottok prisen på vegne av RELIS

TABELL 4 Antall fastleger besøkt med KUPP i 2023

Senter	Fysiske besøk	Digitale besøk	Totalt
Nord-Norge	27	-	27
Midt-Norge	42	126	168
Vest	67	66	133
Sør-Øst	91	124	215
Totalt	227	316	543

RELIS DATABASE OG NETTSIDE

RELIS DATABASE

Databasen inneholder alle utredninger av legemiddelspørsmål som er mottatt siden starten i 1995 og frem til i dag. Databasen er gratis, søkbar og tilgjengelig via hjemmesiden www.relis.no.

Ved utgangen av 2023 var det totalt omtrent 60 400 legemiddelutredninger i databasen. Av disse er over 39 000 søkbare og tilgjengelig for eksterne brukere. I tillegg er over 12 800 utredninger fra til sammen syv svenske legemiddelinformasjonsentre (LIC) tilgjengelige i samme løsning. De svenske LIC har en egen nettside som også søker i den felles databasen: www.svelic.se. Brukstall fra den svenske nettsiden inngår ikke i RELIS årsrapport.

Databasen og hjemmesiden representerer et unikt verktøy for helsepersonell å søke etter tidligere utredninger på lignende problemstillinger. RELIS har derfor i 2023 påbegynt et arbeid med å optimalisere søkefunksjonen. Dette gjelder både for teknisk karakter, men også av brukergrensesnittet som det enkelte helsepersonell møter. Dette arbeidet vil videreføres i 2024, blant annet med utvikling av en egen avansert søkefunksjon.

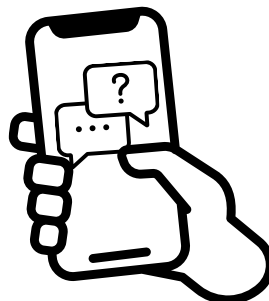
Vedlikehold og utvikling av databasen foregår kontinuerlig, i samarbeid med ekstern leverandør og LIC. Av større oppgaver i 2023 ble det startet en oppdatering av programvare og miljø som vil ende i flytting til ny server våren 2024.

NETTSIDE

Fra hjemmesiden er det mulig å søke etter artikler og utredninger fra RELIS, inkludert utredninger fra de svenske legemiddelinformasjonsentrene. I 2023 besøkte om lag 500 000 brukere nettsiden til RELIS, www.relis.no, noe som genererte om lag 1,3 millioner sidevisninger. På grunn av omlegging av hjemmesiden i desember 2022, samt endringer i Google Analytics, er ikke tilsvarende tall fra forutgående år sammenlignbare.

Dette var de hyppigst leste artiklene på hjemmesiden vår i 2023:

1. Semaglutid (Wegovy) som vektreduserende legemiddel (25 500 visninger)
2. Pollenallergi hos gravide og ammende – hva er trygg behandling? (9800 visninger)
3. Håndtering av antikoagulantia ved tannbehandling (6400 visninger)

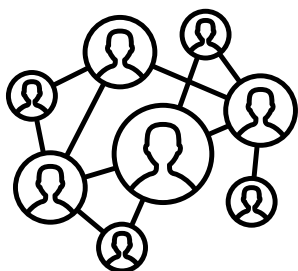
NYHETSREV

I 2023 ble abonnentlisten for nyhetsbrevet gjennomgått, noe som medførte en reduksjon på omkring 25 % på grunn av inaktive adresser. I løpet av året sendte vi ut ett nyhetsbrev til nesten 4400 abonnenter. Nyhetsbrevet presenterer siste publikasjoner, samt aktuelle kurs og fagseminarer i regi av RELIS. For 2024 er målet for RELIS å sende ut 4-8 nyhetsbrev.

SOSIALE MEDIER

Fra og med 2013 har RELIS vært profilert på Facebook og Twitter (nå X), og siden 2018 på LinkedIn. Vi har også en Facebook-side for TMM. Overordnede mål med å være synlige i sosiale medier er å øke profileringen av våre tjenester, samt gi målgruppen lett tilgang til informasjon om riktig legemiddelbruk og annen relevant informasjon fra sentrene. Hovedaktiviteten består i at saker fra nettsidene deles i SoMe-kanalene til RELIS.

Ved årsskiftet hadde vi 805 følgere på X. På Facebook hadde vi 4600 følgere av RELIS-siden og 1600 følgere av TMM. Lenker fra sosiale medier har i løpet av 2023 ført til nærmere 21 000 (Facebook) og knapt 200 (X) sidevisninger på www.relis.no. KUPP har også egen X-konto, og hadde 125 følgere per desember 2023.

www.twitter.com/RELISnytt
www.facebook.com/legemiddelinfo
www.facebook.com/tryggmammamedisin
www.twitter.com/KUPPlegemidler

FORSKNING, UNDERVISNING OG ANNET FAGLIG SAMARBEID

FORSKNING

Medarbeidere ved flere sentre leder eller deltar i tverrfaglige forskningsprosjekter om legemiddelbruk, både i regi av RELIS og gjennom del- eller bistillinger på universiteter og høyskoler. Samarbeidspartnere for forskning er først og fremst universiteter og sykehus. Følgende prosjekter har pågått i 2023:

Jan Schjøtt, RELIS Vest, er medarbeider i [CONCARD - Helse Bergen \(helse-bergen.no\)](https://helse-bergen.no) og [eHjerteRehab - Helse Bergen \(helse-bergen.no\)](https://helse-bergen.no).

Per-Jostein Samuelsen, farmasøyt, PhD, er postdoktor og forsker ved RELIS Nord-Norge. I 2023 var han gjesteforsker ved Institutionen för farmaci ved Uppsala universitet. Han er involvert i flere forskningsprosjekter innenfor legemiddelbruk, inkludert etterlevelse, sikkerhet og metodologi.

Tina Bakkebø ved RELIS Vest startet i 2023 sitt doktorgradsprosjekt Riktigare legemiddelbruk gjennom forbedra risikokommunikasjon til gravide og ammande.

UNDERVISNING

Sentrene har hatt undervisning og foredrag på faglige møter i allmenn- og spesialistpraksis/sykehus og apotek, og på kurs regionalt og nasjonalt. Det gis undervisning på høyskole- og universitetsnivå ved en rekke utdanningsinstitusjoner for helsepersonell. Medarbeidere har jevnlig sensoroppdrag ved universitetene i Bergen, Oslo, Trondheim og Tromsø. Flere i RELIS har i tillegg bistillinger ved universitetene (Nord universitet, Universitetet i Tromsø og Universitetet i Bergen).

RELIS har i 2023 gitt 128 timer undervisning i form av forelesninger, foredrag, kurs og seminarer. Vi hadde studenter på hospitering i totalt 52 studentdager.

RELIS har også bidratt med informasjonsstand på ulike fagkonferanser for helsepersonell, slik som Allmenntmedisinsk våruke, Fastlegekonferansen, Nidaroskongressen, Trondheimskonferansen, Dagens Medisin Arena fagseminar, Farmasidagene og Digitale helsedager.

RELIS er læringsarena for flere spesifikke læringsmål i spesialistutdanning for leger i klinisk farmakologi.

INTERNUNDERVISNING

I 2023 opprettet RELIS en tverrgående undervisningsgruppe bestående av RELIS-ansatte fra de fire RELIS-sentrene. Overordnet oppgave er i samarbeid med ledergruppen å bidra til at RELIS har relevant undervisning for helsepersonell, med et legemiddelfaglig fokus. I tillegg er en av oppgavene å koordinere internundervisning på tvers av sentrene. I 2023 ble det gjennomført fire internundervisninger. Arbeidet med undervisningsgruppen videreføres i 2024.

ANNET FAGLIG SAMARBEID

- Sentrene har et omfattende faglig samarbeid med legemiddelkomitéer og helseforetak.
- Ansatte har hatt review-oppdrag for ulike fagtidsskrifter, og RELIS er representert i redaksjonsutvalget til Norsk Farmaceutisk Tidsskrift. En RELIS-ansatt er også fagredaktør i sistnevnte tidsskrift.
- RELIS Nord-Norge samarbeider med Tromsø kommune gjennom Legemiddelnettverket i kommunen, blant annet gjennom arrangement av en årlig fagkonferanse. Det er også innledet regionalt samarbeid med Sykehusapotek Nord for å øke bivirkningsrapportering fra kliniske farmasøyter.
- RELIS Sør-Øst deltar i styringsgruppen/forfattergruppen av MorBarn brosjyrer (foreldrebrosjyrer) utgitt av PharmaSafe forskergruppe Farmasøytisk institutt, Universitetet i Oslo.
- RELIS Midt-Norge samarbeider med Avdeling for klinisk farmakologi om å etablere academic detailing som et undervisningstilbud på St. Olav.
- RELIS Sør-Øst har flere ansatte som samarbeider med andre avdelinger eller prosjekter. Dette gjelder Antibiotikateamet, Avdeling for smittevern og Spesialsykehuset for epilepsi (SSE) ved Oslo universitetssykehus, og arbeidsgruppen for gravide arbeidstakere og kreftlegemidler.
- RELIS Vest har bidratt til utvikling av e-læringskurset "Risikolegemidler", som er et tiltak i Helse Vest sin regionale plan for risikoområde legemiddel (ROMLE). Overordna mål for ROMLE er å forebygge at pasienter dør eller blir alvorlig skadet som følge av legemiddelbehandling i Helse Vest.

INTERNASJONALT SAMARBEID

RELIS er en aktiv deltager i samarbeidet mellom nordiske legemiddelinformasjonsentre. RELIS har i flere år hatt et samarbeid med de svenske läkemedelsinformationscentraler (LIC) i henholdsvis Göteborg (LUPP), Umeå (ELINOR), Uppsala (ULIC), Linköping (LiLi), Örebro (CLINT), Lund (LÄIF) og Stockholm (KAROLIC) om bruk av RELIS-databasen. Dette samarbeidet innebærer at disse sentrene benytter RELIS-databasen i sitt daglige arbeid, og publiserer sine utredninger gjennom RELIS hjemmeside. Databasen inneholdt ved årsslutt 2023 over 12 800 svenske utredninger (inkludert import av Drugline) tilgjengelig for eksterne brukere. RELIS har gjennom dette databasesamarbeidet vært viktig for å bidra til et tettere samarbeid mellom de ulike svenske sentrene, og også til at disse i 2020 i samarbeid lanserte sin egen nettside etter mal fra RELIS: svelic.se.

NORDISK MØTE

Det årlige møtet for nordiske legemiddelinformasjonsentre (NDIM) ble i 2023 avholdt i Reykjavik på Island. RELIS deltok med flere representanter fra alle sentre, og bidro også i planlegging og gjennomføring av arrangementet. Sentrale tema for møtet var bivirkningsarbeid, KUPP/academic detailing, samt presentasjon av utvalgte problemstillinger som var spesielt aktuelle i de ulike landene. Representanter fra RELIS bidro med muntlige innlegg, blant annet om erfaringer med KUPP og om hvordan drive et legemiddelinformasjonsenter.

Fellesbildet av deltagerne fra Sverige, Finland, Danmark, Island og Norge på møtet for nordiske legemiddelinformasjonsentre på Island.

ENTIS OG ISoP

RELIS var også representert på den årlige konferansen arrangert av ENTIS, det europeiske nettverket av teratologiinformasjonsentre. ENTIS-konferansen ble i 2023 avholdt i Dublin, hvor RELIS deltok med flere representanter, samt et vitenskapelig bidrag i form av en poster. I tillegg deltok ansatte fra RELIS på International Society of Pharmacovigilance (ISoP) sin konferanse i Leiden, Nederland i juni 2023.

KURS OG DAGSEMINAR ARRANGERT AV RELIS I 2023

Dato, sted, arrangør	Tittel/tema Godkjenninger	Deltagere
23.-24. januar, Trondheim, RELIS Midt-Norge	RELIS Fagseminar for farmasøytter 2023 Det 8. farmasøytseminaret i rekken hadde en første dag med tema riktig legemiddelbruk og kvinnehelse, og dag to som i hovedsak handlet om legemidler og behandling ved ulike hudsykdommer. Deltakerne fikk presentert et utvalg av aktuelle foredrag med fokus på apotekfarmasøytens rolle i riktig legemiddelbruk. Godkjent med 10 FEVU-poeng til videre- og etterutdanningen.	137
11. oktober, Tromsø, RELIS Nord-Norge (medarrangør)	Legemiddelnettverkets fagdag Oppgavefordeling innen legemiddelhåndtering. Målgruppe: Helsepersonell i kommunen og spesialisthelsetjenesten.	109 (pluss strømming)
6.-7. november, Trondheim, RELIS Midt-Norge	RELIS Fagseminar for leger 2023 Årets fagseminar for leger ble tidlig fullbooket. Fagseminaret hadde riktig legemiddelbruk og livsstilsrelaterte sykdommer som overordnet tema, hvor deltakerne blant annet fikk presentert oppdatert kunnskap om behandling av hjerte- karsykdommer, KOLS, behandling av overvekt og diabetes type 2. Godkjent med 15 poeng som emnekurs/klinisk emnekurs i farmakoterapi til videre- og etterutdanningen.	178
8. november, webinar, RELIS nasjonalt	Legemiddelbivirkninger – ut fra mørket og inn i preparatomtalen To timers webinar for helsepersonell om viktigheten av å rapportere mistenkte legemiddelbivirkninger.	100 personer/fagmiljøer strømmet direktesendingen

Lillian Mo Andreassen (RELIS Vest) og fastlege Kaveh Rashidi i samtale under webinar om legemiddelbivirkninger 8. november.

TIDSSKRIFTPUBLIKASJONER, PUBLIKASJONER PÅ HJEMMESIDEN OG ANDRE BIDRAG

TIDSSKRIFTPUBLIKASJONER

Fagfellevurderte

- Knutrud HM, Hellem SG, Steen IL, Espnes KA. Riktigere bruk av legemidler mot migrene. *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(7): 50-5.
- Bakkebø T, Heitmann K, Schjøtt J. Answering questions from breastfeeding women on use of medications: which elements to include, and how to present them? A descriptive pilot study. *Int J Pharm Pract* 2023; 31(4): 442-3.
- Vo CQ, Samuelsen PJ, Sommerseth HL, Wisløff T, Wilsgaard T, Eggen AE. Comparing the sociodemographic characteristics of participants and non-participants in the population-based Tromsø Study. *BMC Public Health* 2023; 23(1): 994.
- Vo CQ, Samuelsen PJ, Sommerseth HL, Wisløff T, Wilsgaard T, Eggen AE. Validity of self-reported educational level in the Tromsø Study. *Scand J Public Health* 2023; 51(7): 1061-8.
- Reitan Riibe S, Heitmann K, Schjøtt J, Riedel B. Healthcare professionals' information need related to antiepileptic medication use in breastfeeding patients with epilepsy. Retrospective analysis of enquiries to Norwegian medicines information and pharmacovigilance centers. *Epilepsy Behav Rep* 2023; 24: 100629. doi: 10.1016/j.ebr.2023.100629.
- Heitmann K, Bakkebø T, Havnen GC, Schjøtt J. Breastfeeding women in need of information about antiemetics for nausea and vomiting during pregnancy: a review of inquiries to a medicines information service. *Front Pharmacol* 2023; 14: 1238875. doi: 10.3389/fphar.2023.1238875.
- Schjøtt J, Steen IL, Espnes KA, Riedel B. Self-perceived learning outcomes of virtual and in-person academic detailing among general practitioners in Norway. *Basic Clin Pharmacol Toxicol* 10. november 2023, doi: 10.1111/bcpt.13961 (online ahead of print).

Øvrige

- Vorren S, Stenberg-Nilsen H, Andreassen LM, Fleiner HF. Legemiddeldetektiver i praksis – farmasøyer avdekker ukjente bivirkninger. *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(1): 23-5.
- Åsheim H, Bandlien CL, Edvardsen F. Lipidsenkende PCSK9-hemmere – tilgjengelig for flere pasienter fra nyttår. *Utposten* 52(1): 46-7.
- Samdal H, Stenberg-Nilsen H, Evensen G. Bivirkninger skal meldes på mistanke. *Tidsskr Nor Legeforen* 2023; 4: doi: 10.4045/tidsskr.22.0758.
- Fleiner HF, Bandlien CL. Genital herpesinfeksjon hos kvinner. *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(2): 26-7.
- Norvik M, Fleiner HF, Åsheim H, Jahnsen JA. Semaglutid (Wegovy) som vektreduserende legemiddel. *Utposten* 2023; 52(2): 41-3.
- Jahnsen JA, Heitmann K, Alnæs M. Dosering av antihistaminer ved kronisk urtikaria. *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(3): 26-7.
- Westergren T, Eek AK. Hjelp til selvhjelp – tips om legemiddelinformasjon. *Utposten* 2023; 52(3): 46-7.
- Brekkhus LS, Schjøtt J. Reseptfrie legemiddel og kosttilskot mot søvnvanskar – kva bør du vite? *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(4): 18.
- Holmaas G, Astor MC, Andreassen LM, Farstad M. Perioperativ diabetisk ketoacidose ved bruk av SGLT2-hemmere. En pasientserie. *NAForum* 2023; 26(2): 8-10.

- Westergren T, Eek AK. Bruk av sentralstimulerende ADHD-medisiner hos voksne med hypertensjon. *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(4): 21-2.
- Nordmo E, Vorren S. Kan alkoholinntak påvirke frisettingen fra depotpreparater? *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(5): 39-40.
- Stangeland M, Jahnsen JA. Legemiddelreglar ved akutt sjukdom. *Utposten* 2023; 52(4): 44-6.
- Roland PDH, Åsheim H. Guanfacin ved ADHD hos voksne. *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(6): 21-2.
- Michalsen VL. Serumkonsentrasjon av legemidler – hva betyr prøvesvaret? *Utposten* 2023; 52(4): 32-3.
- Andreassen LM, Jahnsen JA. Bruk retningslinjer ved ekspedering av antibiotikareseptar. *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(7): 13-4.
- Raknes G, Schjøtt JD, Nilsen T. Slyngediuretika ved ødem: Alt eller intet! *Utposten* 2023; 52(5): 46-7.
- Kvalsvik RT, Bulling VSS, Jahnsen JA. Retningslinjer for behandling av depresjon. *Utposten* 2023; 52(7): 46-7.
- Havnen GC, Lindland HT, Heitmann K, Forsdahl S. Bør gravide og ammende unngå reseptfri hostesaft? *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(8): 17-20.
- Steen IL, Roland PDH. Bytte legemidler – ekvipotens. *Utposten* 2023; 52(7): 30-1.
- Nilsen T, Raknes G. Kan antikolinerg belastning være en risikofaktor for urinveisinfeksjon? *Nor Farmaceut Tidsskr* 2023; 131(9): 26-7.
- Tangen MK, Olsen-Bergem H, Steen IL, Espnes KA. Håndtering av antikoagulantia i tannlegepraksis. *Utposten* 2023; 52(6): 32-3.
- Steen IL, Olsen-Bergem H, Tangen MK, Espnes KA. Håndtering av antikoagulantia ved tannbehandling. *Nor Tannlegeforen Tid* 2023; 133 (6-7): 468-9.

PUBLIKASJONER PÅ HJEMMESIDEN

Det publiseres jevnlig notiser, utredninger fra databasen samt nettartikler på hjemmesiden (www.relis.no). Under er listet publikasjoner som er skrevet spesielt for hjemmesiden, og som ikke gjenfinnes i RELIS-databasen.

- Bakkebo T, Schjøtt J, Heitmann K. Ny kartlegging av informasjonsbehov om legemiddel hos norske gravide og ammende kvinner. Publisert: 4. januar 2023.
- Stenberg-Nilsen H. Legemiddelindusert aseptisk meningitt – viktig å melde mistenkte bivirkninger. Publisert: 30. januar 2023.
- Forsdahl S, Nilsen T. Progesteron og leverpåvirkning under svangerskap. Publisert: 9. februar 2023.
- Schjøtt J, Andreassen LM. Sjukepleiarar som biverknadskontaktar – ny publikasjon. Publisert: 27. februar 2023.
- Fleiner HF, Andreassen LM, Vorren S, Stenberg-Nilsen H. Det nytter å melde bivirkninger. Publisert 10. mars 2023.
- Fjeld H, Bratberg Å. Metenamin (Hiprex) som profylakse ved residiverende urinveisinfeksjoner. Publisert: 14. mars 2023.
- Stenberg-Nilsen H. Om bivirkningsrapportering i legetidsskriftet. Publisert: 28. mars 2023.
- Lindland HT, Heitmann K. Pollenallergi hos gravide og ammende – hva er trygg behandling? Publisert: 31. mars 2023.
- Fadnes B, Wu IY. Kort om STOPPFall. Publisert: 21. april 2023.
- Bratberg Å, Havnen GC. Kandesartan må unngås hos gravide. Publisert: 16. mai 2023.
- Schjøtt J. Hvordan beskytter diabetesmedisin hjerte, nyre og hjerne? Publisert: 23. mai 2023.
- Bratberg Å, Riedel B, Steen IL, Nilsen T. KUPP fikk Legeforeningens kvalitetspris for Primærhelsetjenesten. Publisert: 19. juni 2023.
- Flatebø EME, Westergren T, Holmberg Dahle K. SSRI og fotosensitivitet. Publisert: 27. juni 2023.
- Flatebø EME, Holmberg Dahle K. CYP2D6-polymorfismer og valg av smertestillende legemidler. Publisert: 5. september 2023.
- Fjeld H, Stenberg-Nilsen H. Webinarer om bivirkninger, Pasientsikkerhetsuka, Oslo universitetssykehus. Publisert: 14. september 2023.

- Fadnes B, Nordmo E. Hvor aktuell er advarselen mot bruk av doksylamin hos astmapasienter? Publisert: 22. september 2023.
- Schjøtt J. Bivirkninger, tidsavhengighet og etterlevelse. Publisert: 27. oktober 2023.
- Flatebø EME, Holmberg Dahle K, Stenberg-Nilsen H. Paxlovid og interaksjoner. Publisert: 2. november 2023.
- Westergren T, Boldingh Debernard KA. Antidepressiva til pasienter med long-covid-symptomer. Publisert: 21. november 2023.
- Schjøtt J. Statiner, migrene og pleiotrope effekter. Publisert: 8. desember 2023.
- Wu IY, Nilsen T. Manipulering, holdbarhet og oppbevaring av legemidler – hvilke kilder kan benyttes? Publisert: 8. desember 2023.
- Havnen GC, Kufaa Fossli R, Heitmann K, Bakkebø T. Salisylsyre i hudpleieprodukter – Ingen grunn til å skremme gravide! Publisert: 18. desember 2023.

ANDRE BIDRAG

Kronikk:

- Schjøtt J. Fysioterapeuter må bli legemiddeldetektiver. <https://www.fysioterapeuten.no/> Publisert: 8. desember 2023.

Postere og internasjonale foredrag:

- Havnen GC, Norvik M, Heitmann K, Forsdahl S, Lindland HT. Fertility treatment in Norway - What about breastfeeding during treatment? Conference abstract presented as a poster at 34th conference of the European Network of Teratology Information Services (ENTIS) 31. August-2. September 2023, Dublin, Irland. *Neurotoxicol Teratol* 2023; 98, 107226.
- Schjøtt J, Lunde Steen I, Espenes, KA, Riedel BM. Fysisk versus digital kunnskapsbasert oppdateringsvisitt (KUPP) blant fastleger - samme læringsutbytte? Poster presentert på Digital helse-dager 24.-25. mai 2023, Bergen, Norge. I regi av Alrek, alrek.helseklynge.no.
- Riibe S, Heitmann K, Schjøtt J, Riedel B. Identifying safety concerns related to antiseizure medication use in breastfeeding women with epilepsy by reviewing questions to the Norwegian drug information and pharmacovigilance centres. Conference abstract presented as a poster at 34th conference of the European Network of Teratology Information Services (ENTIS) 31. August-2. September 2023, Dublin, Irland. *Neurotoxicol Teratol* 2023; 98, 107220.
- Pettersen TR, Schjøtt J, Allore H, Bendz B, Fridlund B, Larsen AI, Nordrehaug JE, Rotevatn S, Wentzel-Larsen T, Norekvål TM, on behalf of the CONCARD Investigators. Sex differences in incidence of self-reported adverse drug reactions after percutaneous coronary intervention. Conference abstract presented (oral) at European Society of Cardiology (ESC) Congress 25.-28. August 2023, Amsterdam, Netherlands. *Eur Heart J* 2023; 44(Suppl 2): ehad655.2879. <https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad655.2879>
- Jahnsen JA. Academic detailing campaigns – Nordic collaboration. Oral presentation at The Nordic Drug Information Meeting (NDIM) 28.-29. September 2023, Reykjavik, Island.
- Steen IL. Drug information by academic detailing in Norway. Utvecklingsdagen för klinisk farmakologi i Göteborg 24. august 2023 (på Teams).

PERSONAL OG ØKONOMI

RELIS er et nettverk av senter og leder på senteret i hver helseregion utgjør ledergruppen i RELIS. I løpet av 2023 har 3 av 4 sentre ansatt ny leder. Det gjelder RELIS Sør-Øst (Ruben K. Fossli), RELIS Midt-Norge (Ingrid Lunde Steen) og RELIS Vest (Kristine Heitmann). Ledergruppen takker for innsatsen til avtroppende ledere; Tone Westergren, Jan Schjøtt, Harald Langaas samt stedfortreder for sistnevnte - Pål-Didrik Hoff Roland.

ANTALL ÅRSVERK (FASTE STILLINGER) i 2023

Senter	Farmasøyt	Lege	Sekretær	IKT
Nord-Norge	6,0	0,2		
Midt-Norge	5	2		1
Vest	6,8	1,6		
Sør-Øst	8,8	5	0,5	
SUM	26,6	8,8	0,5	1

Tilskuddsrammen for 2023 var på totalt 48,266 mill kroner. Inkludert i dette beløpet er et særskilt tilskudd på 2,060 mill kroner til lisenser for bruk av VigiNor (den nasjonale bivirkningsdatabasen). Totalsummen ble fordelt mellom sentrene i henhold til bemanning, driftsutgifter og fellesoppgaver. Alle kostnader til IKT er lagt til Midt-Norge, herunder én stilling samt lisenser og driftsstøtte for databaser.

ØKONOMISK OVERSIKT

Senter	Fordeling 2023 (mill NOK)
Nord-Norge	9,627*
Midt-Norge	10,065
Vest	10,752
Sør-Øst	17,822
SUM	48,266 (tildeling DMP)

*Inkludert 2,060 mill kroner til VigiNor

I oppdatert regelverk fra Helse- og omsorgsdepartementet er RELIS også bedt om å redegjøre for antall årsverk som går til KUPP og arbeid med bivirkninger. RELIS har i dialog med DMP landet på at det vil oppgis noe overslagsvise tall. Totalt i RELIS er det omtrent 20 saksbehandlere som er opplært og kan saksbehandle bivirkningsmeldinger ved behov. I det daglige er det fra ledergruppen anslått at antall årsverk som gikk med til bivirkningsarbeid er 7-9 i 2023, med en reservekapasitet på 11-13 personer.

I arbeid med kunnskapsbaserte oppdateringsvisitter er det per tid omtrent 30 kliniske fasilitatorer som er opplært og trent i å gjennomføre selvstendige KUPP-besøk. I RELIS Sør-Øst har man hatt en sekretær ansatt med ansvar for booking og organisering av besøk deler av året. Det er anslått at antall årsverk som gikk med til KUPP-besøk og KUPP-relatert arbeid i 2023 er 4-5 årsverk.

ENGLISH SUMMARY

ABOUT RELIS

RELIS is a national network of four regional medicines information and pharmacovigilance centres in Norway. RELIS was established stepwise from 1995 on the basis of a recognised need for an independent medicines information service for health care professionals in order to achieve better use of medicines. The centres are situated in regional university hospitals, employ both pharmacists and medical doctors, and cooperate with respective units of clinical pharmacology. RELIS is funded by an unconditional grant from the Ministry of Health and Care Services, and the information service is free of charge and independent of the pharmaceutical industry.

KEY FIGURES FOR RELIS 2023

RELIS HAS HANDLED:

- 940 adverse drug reaction reports
- 2702 medicines related questions from health professionals
- 4569 questions from pregnant and breastfeeding patients

RELIS HAS PUBLISHED:

- 7 peer reviewed articles (6 internationally)
- 22 other articles in health professional journals
- 22 articles exclusively on our webpage
- 1 newsletter to about 4400 subscribers

RELIS HAS ALSO BEEN RESPONSIBLE FOR:

- 5 days of seminars for health professionals
- 128 hours of lectures for health professionals
- Academic detailing visits to 543 general practitioners

WEBSITE TRAFFIC:

- 500 000 visitors at www.relis.no, 1,3 million page views
- 126 000 visitors at www.tryggmammamedisin.no, 443 000 page views

RELIS

RELIS NORD-NORGE

E-post: relis@unn.no
Tlf: 77 75 59 98

RELIS MIDT-NORGE

E-post: midt norge@relis.no
Tlf: 72 82 91 10

RELIS VEST

E-post: relis@helse-bergen.no
Tlf: 55 97 53 60

RELIS SØR-ØST

E-post: relis@ous-hf.no
Tlf: 23 07 55 00

